

Jasper Koedam

‘Ik maak geen rommel alleen’

Documentaire ‘Moederziel’

‘Doe je ook de was erin?’ Zo besluit Jeanne Hawinkels haar uitleg over de werking van de wasmachine aan haar man Frans. Frans zal de komende maanden de was zelf moeten doen, want zijn vrouw gaat met een vriendin naar Santiago de Compostela lopen. Enkele weken eerder vroeg Frans in alle ernst aan zijn zoon Pim of hij zijn vrouw de voettocht kon verbieden; voor cameraman Pim reden om zijn vader te volgen tijdens de afwezigheid van zijn vrouw. Het idee voor de documentaire *Moederziel* was geboren.

Frites en chinees

Jeanne en Frans zijn al sinds hun veertiende een stel en in de afgelopen 44 jaar zijn ze nooit langer dan een week zonder elkaar geweest. De rolverdeling is al die jaren traditioneel: Frans werkt in zijn wijnhandel en Jeanne doet het huishouden en kookt; volgens zoon Pim kan zijn vader niet meer dan een ei bakken. Nu de kinderen een eigen leven hebben opgebouwd vindt ze het tijd om voor zichzelf te kiezen. Maar waarom naar Santiago lopen? Volgens Frans omdat het bij haar past, maar het nooit mogelijk was.

Na Jeanne's vertrek stort Frans zich in zijn wijnhandel, de repetities van het fanfare-orkest en biljarten. Het huishouden wordt verwaarloosd: we zien een onopgemaakt bed, er wordt niet opgeruimd en Frans haalt regelmatig frites en chinees, of hij laat zich voor het eten uitnodigen door vrienden en kennissen. In de regelmatige telefoongesprekken die hij met Jeanne heeft, levert het huishouden mooie dialogen op. Als Jeanne vraagt of hij al gewassen heeft, antwoordt Frans: ‘Wassen? Nee, ik heb nog niets vuil gemaakt’. Of op de vraag of hij al eens heeft gepoetst of gezogen: ‘Nee, ik maak geen rommel alleen’.

De documentaire *Moederziel* (2009) is nog te zien op Npo.nl (zoeken op 'IKON' en 'Moederziel').

Frans Hawinkels doet het huishouden (still uit de film).

Foto: De Familie Televisie & Film

Een nieuwe vrouw

Voor de camera van zijn zoon Pim is Frans openhartig en stelt hij zich kwetsbaar op. Hij voelt zich alleen en hij is bang dat Jeanne straks niemand meer nodig heeft. Frans ervaart dezelfde gevoelens als toen hij als puber verkering met haar kreeg.

Na anderhalve maand besluit Frans enkele dagen met zijn vrouw mee te lopen. Bij het weerzien is hij lyrisch over zijn vrouw: ‘Een nieuwe vrouw, zo zuiver zo helder!’

Dan moet Frans plotseling terug naar Nederland, omdat zijn 86-jarige moeder – die het maar niets vindt dat haar zoon zich alleen moet redden – ten val komt en haar heup breekt. De ontwikkelingen raken in een stroomversnelling: oma komt te overlijden en Jeanne keert terug naar huis voor de begrafenis.

Samen en apart

Vijf maanden later keert Pim Hawinkels terug naar het huis van zijn ouders. Terwijl zijn moeder staat te strijken, vraagt hij haar hoe haar camino hun relatie heeft veranderd. Volgens Jeanne heeft Frans haar meer leren waarderen en is de periode goed voor hun relatie geweest. Met een brede glimlach merkt ze op dat ze toch weer alles in het huishouden doet en dat het dus tijd wordt dat ze weer op pad gaat. De belangrijkste les die ze hebben geleerd is dat ze een leven samen hebben, maar dat ze ook ieder een eigen leven hebben.

Moederziel is een openhartige documentaire, waarin een zoon zijn ouders liefdevol portretteert tijdens een spannende periode in hun leven. Het laat mooi zien hoe de relatie tussen de pelgrim en de thuisblijver op de proef wordt gesteld. De fysieke afstand tussen hen zorgt ervoor dat allerlei zekerheden opeens wat minder zeker lijken. Uiteindelijk overwint het vertrouwen, een geruststellende boodschap voor toekomstige pelgrims en thuisblijvers. 🍷